

ECONOMIA MUNDIAL I ESPANYOLA

PROGRAMA

Grups 10 i 20

Prof. Lluís Jovell

Departament d'Economia Aplicada

Escola Universitària d'Estudis Empresarials

Universitat Autònoma de Barcelona

Curs 2001-2002

Sabadell, setembre de 2001

Objectius

L'empresa viu en un procés d'interacció constant amb un conjunt de variables que condicionen les seves possibilitats estratègiques. Quan ens referim a la situació i estat de totes aquestes variables econòmiques ens estem referint a l'**entorn econòmic** de l'empresa. Entorn que deurà ser tingut molt en compte a l'hora de prendre les decisions de la **política empresarial**, ja que influirà significativament en les resultats de l'empresa.

Aquest concepte d'entorn econòmic, generalitzat pels economistes americans de la teoria de l'organització i de l'estratègia empresarial i que ha aconseguit gran actualitat en els plantejaments de la direcció estratègica, no es pot confondre a qüestions d'investigació de mercat o anàlisi de competidors per exemple, ja que tot i tractar-se igualment d'entorn econòmic, la seva anàlisi i dinàmica responen a plantejaments diferents dels que utilitzem aquí.

Dit tot això, l'**objectiu** de la present assignatura consisteix en conèixer i comprendre l'entorn econòmic i la seva dinàmica, aspectes tots ells, que com ja s'ha dit, condicionen la presa de decisions de la política empresarial. En primer lloc cal conèixer, entendre i pogué analitzar l'entorn econòmic global, aspecte en aquests moments fonamental, ja que s'està assistint a un intens procés d'internacionalització del capital financer. En segon lloc l'entorn més immediat, de l'economia catalana i espanyola en el context de la UME.

Per aconseguir aquesta comprensió, s'ofereix a més un mínim **instrumental analític**, emfatitzant el paper que desenvolupen les expectatives en l'economia moderna en el mig termini. Això – conjuntament amb l'ofert a altres assignatures- te de permetre que l'estudiant gaudeixi al finalitzar el curs d'una sèrie d'eines i coneixements –que fugin de les típiques descripcions- l'hi permetin analitzar i comprendre les situacions noves que ben segur se l'hi aniran presentant al llarg de la seva vida professional. Aquesta capacitació per l'anàlisi de situacions noves, constitueix una qüestió crucial i determinant en un món en procés de canvi continuu. D'altra banda la situació de la present assignatura al primer curs ens obliga a facilitar igualment aquest mínim instrumental analític.

Programa

Part I. Introducció

Tema 1. Els principis bàsics de l'economia.

La presa de decisions i la interacció dels individus i el funcionament de l'economia en el seu conjunt. El raonament econòmic. Els models: el flux circular de la renda i la frontera de possibilitats de producció.

Tema 2. La mesura de l'economia.

Renda i despesa. PIB real i nominal. El deflactor del PIB. PIB i benestar econòmic. La renda: producció, distribució i assignació. L'equilibri en el mercat de bens i serveis. L'equilibri en els mercats

financers: els tipus d'interès. Altres indicadors de la renda. La mesura del cost de la vida: l'índex de preus al consum. La mesura de l'atur: la taxa d'atur. Elements de comptabilitat social.

Tema 3. Macroeconomia d'una economia oberta.

Els moviments internacionals de bens i de capitals. La inversió exterior neta. La balança de pagaments. Els preus de les transaccions internacionals: els tipus de canvi reals i nominals

Tema 4. Dinàmica i expectatives en els mercats internacionals.

Dinàmica en el mercat de bens i serveis. Dinàmica en els mercats financers. Oferta i demanda agregades. Polítiques d'estabilització. Dinàmica d'una economia oberta.

Part II. Economia Mundial

Tema 5. El comerç internacional.

Raons del comerç internacional. Fons d'avantatge comparativa. Comerç intraindustrial. Economies d'escala i diferenciació de producte. Comerç i competència imperfecta. Polítiques comercials.

Tema 6. Mercat de divises.

Tipus de canvi i factors de variabilitat. Tipus reals i nominals. Tipus fixes i flexibles. Economies grans i petites. Tipus de canvi i saldo exportador. Altres efectes sobre l'economia. L'experiència de *Bretton Woods*. El Sistema Monetari Europeu.

Tema 7. Integració econòmica.

Fonaments de la integració. Integració comercial. Integració monetària. Mecanismes alternatius als ajustaments canviaris. Integració europea.

Tema 8. Mercats internacionals de capitals.

Origen del procés d'internacionalització. Consolidació. Mercats financers internacionals. Diversitat i concentració dels mercats. Nous espais d'expansió.

Tema 9. Tecnologia i creixement econòmic.

Teories del creixement econòmic. Externalitats i creixement. Tecnologia i creixement. La qüestió de la convergència. Difusió internacional de tecnologia.

Tema 10. Tendències demogràfiques i recursos energètics.

Problemes demogràfics als països desenvolupats i als països en desenvolupament. Els moviments migratoris. La importància de l'energia. El petroli com a problema. Demanda futura.

Tema 11. Globalització econòmica: especificitats.

Què és la globalització. Desencadenants de la globalització. El procés genèric de globalització. Amplitud de la globalització. Globalització i distribució de la renda. Globalització i ocupació.

Globalització i empresa. Globalització i estat. Globalització i política econòmica. Globalització i tipus de canvi. Globalització i crisis financeres.

Part III. Economia Espanyola

Tema 12. Evolució recent.

Perspectiva històrica. Productivitat i creixement. Transformacions estructurals del procés de creixement. Desequilibris del procés.

Tema 13. Consum, estalvi i inversió.

Consum: canvis estructurals i desequilibris macroeconòmics. Significació de l'estalvi. Tipologia. Evolució. L'estoc de capital. Inversió empresarial. Inversió en infraestructures.

Tema 14. Recursos tecnològics, empreses i empresaris.

Mesura de la innovació. Recursos dedicats a la inversió tecnològica. Models organitzatius de l'empresa. Estratègies empresarials. Característiques organitzatives de l'empresa.

Tema 15. El mercat de treball.

Teories explicatives. Conceptes i fons estadístiques. Anàlisi de la població activa. Característiques de l'atur. Política laboral

Tema 16. Estabilitat de preus.

Causes i tipus d'inflació. Els costos de la inflació. Inflació a l'economia espanyola. La inflació dual. Polítiques antinflacionistes. L'estabilitat de preus en el context de la UME.

Tema 17. Distribució de la renda.

L'òptica funcional. Distribució personal. Pobresa i desigualtat. Distribució territorial. La convergència. Polítiques econòmiques.

Tema 18. Sectors productius.

Agricultura: evolució i productivitat agrària. Política agrària. Indústria: característiques i classificació. Evolució. Política industrial. Serveis: evolució i característiques específiques. Productivitat. Polítiques. La indústria turística.

Tema 19. Sector financer.

Funcions. Tipologia i intermediaris. La política monetària. El sistema bancari.

Tema 20. Sector públic.

Paper del sector públic. Estructura organitzativa. Despesa pública. Ingressos públics. Dèficit i deute pública. Empreses públiques.

Tema 21. Sector exterior.

Balança de pagaments i equilibri extern. Especialització comercial. El paper del capital estranger. L'economia espanyola en el context de la UME.

Bibliografia bàsica

Garcia Delgado, J.L. (Dir). (1993). Lecciones de economía española. Civitas.

Gonzalez, S. (Coord.) (1993). Temas de Organización económica internacional. McGraw Hill.

Requeijo, J. (1995). Economía Mundial. McGraw Hill.

Tugores, J. (1997). Economía internacional i integració econòmica. McGraw Hill/Universitat de Barcelona. Barcelona. 1ª ed.

Valles, J. (1997). Economía española. McGraw Hill.

Bibliografia complementaria

Alvarez, M.; Guerrero, S. Jovell, Ll. (1996). Creixement, empresa i territori. Revista Econòmica de Banca Catalana, 110, pàgs 1-16.

Alvarez, M.; Guerrero, S.; Jovell, Ll. (1997). "Unión Europea, organización empresarial y territorio: un análisis cualitativo de los factores de localización". Vol. II, pàgs. 19-39. Asociación Española de Contabilidad y Administración de empresas (AECA).

Fabozzi, F.; Modigliani, F. (1996). Mercados e instituciones financieras. Prentice Hall.

Jovell, Ll. (1998). "Nuevos paradigmas en el ámbito del crecimiento y cocertación social". Pàgs. 170-177. Andalucía en el umbral del siglo XXI. Servicio de Publicaciones de la Universidad de Cádiz /Asociación Andaluza de Ciencia Regional.

Jovell, Ll.; Moslares, C. (1998). "Incidencia de los shocks asimétricos en la economía española: un análisis de cointegración". ASEPELT-España, Córdoba. ETEA y Consejería de Economía y Hacienda de la Junta de Andalucía.

Jovell, Ll.; Moslares, C. (1999). "Regionalismo vs. multilateralismo: Evidencia y consecuencias". Anales de Economía Aplicada. Asociación Científica Europea de Economía Aplicada/Universidad de Burgos.

Jovell, Ll.; Moslares, C. (2000). Restriccions finaceres en la inversió en R+D. Revista Econòmica de Catalunya, 39, pàgs. 78 a 88.

Krugman, P.; Obsfield, M. (1995). Economía Internacional. McGraw Hill. Madrid. 3ª ed.

Mankiw, G.(1998). Principios de Economía. Mcgraw Hill.

Marimon, R. (Ed.) (1996). Economía española: una visión diferente. Antoni Bosch editor.

Muñoz, C. (1992). *Introducción a la economía aplicada*. Espasa-Calpe.

Serrano, J.M.; Costas, A. (Cord.) (1993). *Diez ensayos sobre economía española*. Eudema Universidad.

Stiglitz, J. (1997). *Principles of macroeconomics*. Norton and Co. New York. 2ª ed.

Screpanti, E.; Zamagni, S. (1997). *Panorama de historia del pensamiento económico*. Ariel, Barcelona. 1ª ed.

Metodologia docent

Considerem que una distribució entorn d'un seixanta i set per cent i d'un trenta i tres per cent, entre teoria y practica es molt adequada. Amb aquest plantejament, les classes teòriques es dediquen fonamentalment a desenvolupar els continguts de l'assignatura mentre que les pràctiques estan orientades als procediments.

En las classes practiques la labor docent es més tutorial, deixant més protagonisme als estudiants, ja que l'aprenentatge de procediment requereix una conducta activa, davant a la més passiva de las classes teòriques. Per això es persegueix la gestió de grup com eina d'aprenentatge. Es a dir un treball entre iguals basat en la cooperació i la interacció.

Pel que es refereix al tipus de practiques, las practiques de problemes s'organitzen al voltant d'exercicis breus en els que s'apliquen tècniques específiques. Las practiques de laboratori son la translació de la mateixa metodologia citada però amb la utilització d'instruments de càlcul o de simulació de models. Las practiques basades en discussió de casos tenen com objecte proporcionar un enfocament globalizador, ja que si es considera en exclusiva un enfocament d'aplicació de tècniques o instruments es corre el risc d'adoptar una visió reduccionista de l'economia.

Avaluació

El sistema d'avaluació consistirà en el desenvolupament de quelcom tema i/o exercicis, comentaris sobre un article o quadre de dades, combinat amb una bateria de preguntes tipus test.

Tutories

Professor Lluís Jovell

Despatx s/223 (2n pis)

Tel. 937287710/61

Adreça electrònica: lluís.jovell@uab.es

Horari 1r semestre (a partir del 10 de novembre petits retocs que s'anunciaran):

Dilluns: 11 a 11.15

Dimecres: 9.45 a 11.15

Divendres: 10 a 12.15